

LEIVŌNU ROMAS KATŌLU DRAUDZE

Leivŏnu draudze atsarŏn Latgolas dŏnvydu vŏkoru daļā, Daugovas lobajā krostā. Leivŏnu draudze rŏbežojās vŏkorŏs ar Krystpils pogostu, zimeļŏs ar Atašines, austrumŏs ar Rudzātu, Vŏrkovas un Neicgales draudzem, bet dŏnvydŏs Leivŏnu draudze 41 km garumā stŏpās pa Daugovas lobŏ krostu.

Leivŏnu draudzes bazneica atsarŏn Leivŏnŏs pi Dubnas upes ŏtakas Daugovā. Leivŏni leidz Pŏrmajam pasaulā karam beja mŏsts, bet Latvijas laikā tam piškeire pilšātas tiseibas. Bazneica ir ŏsvēteita 1861. godā. Draudzes lŏcekli bazneicu ir byuvējuši klaušu kŏrtā. Ar byuvmaterialim bazneicas cālŏjus ir atbalstējis Krystpils barons, kuram te pŏdarēja divas muižas: Leivŏnu un Jaunŏ muiža. Bazneica nav byuvāta katŏlu bazneicu stilā. Bazneica ir ar vŏnu tŏrni, ir pŏteikŏši lela, kas pilneigi apmŏrynŏja draudzes lŏcekļu vajadzēibas. Pŏrms Pŏrmŏ pasaulā kara bazneicai obŏs sŏnŏs pi golvŏnŏs ŏejas pibyvēja divas kapleicas. Bazneicā beja pŏci oltori: sv. Mikelā erceņģeļa — voi tai sauktais lelais oltors, kreisajā pusē svātŏs Jaunovas Marijas oltors, lobajā pusē — sv. Stanislava oltors un pa vŏnam oltoram kotrā kapleicā.

Svātais Mikelš erceņģeļš ir bazneicas patrons. Leivŏnu bazneicā kotru godu 29. septembrī ŏsasŏce Mikelđinas atlaidas, tys ir četrudesmit stuņžu atlaidas, kas turpynŏjŏs trejs dŏnas. Mikelđinas beja lelŏkŏ draudzes svātki — atlaidas, apvŏnŏti ar Mikelā goda tērgu Leivŏnu pilšātā. Draudzes lŏcekli uz Mikelā dŏnas svātķim gatavŏjŏs ar lelu ryupeibu: bryuvēja sātas olu, kŏ leivŏnŏiši prota labi pagatavŏt. Svātķim nŏkova kaidu sātas lŏpu. Atlaidu beigŏs rodi, draugi un paziņas tyka ŏlyugti cŏmŏs.

Kotrys draudzes lŏcekļi sv. Mikelā atlaidu laikā turēja par sovu gŏdu un pŏnŏkumu ŏt pi grāku syudzes un svātŏs Komunijas. Mikelđinŏs vysus dorbŏs, kai teikumā, tai saimisteibā pŏrtrauce, izjamŏt vysnapŏcišamŏkŏs sātas dorbŏs. Ūtri lelŏkŏ svātķi Leivŏnu draudzē nŏtyka 22. julijā sv. Marijas Magdalenas bazneicā pi Jersikas.

Leivŏnu bazneica Pŏrmŏ pasaulā kara laikā stypri cŏte: vŏcu artilerijas granatas pilneigi saplŏsēja bazneicas augstŏ tŏrni. Granatu trŏpējumi bazneicai nŏdarēja arī vēl cytus pŏstējumus. Pilneigi leidz pamatim nŏdaga plebanija un vysas saimnŏcyskŏs ākas. Bazneica zam vŏcu artilerijas lŏdŏnim atsaroda pŏrs godus. Vŏcu armija beja pisavērzējuse apmāram 12 km nu Leivŏnim Daugovas kreisā krostā. Bazneicā dŏvķolpŏjumi nanŏtyka. Draudzes prāvests Vitalijs Treibšŏ pŏrsacēle uz Neicinŏķim, draudzes austrumu daļā, bet vikars Kazlass uz Govortŏni uz draudzes vŏkorim. Tur jŏ kotrys sovā rajonā nŏturēja dŏvķolpŏjumus. Nasa-verŏt uz frontes tyvumu, goreigā ziņā draudze beja apryupeita.

Bazneicai uz Daugovas lobŏ krosta ir sovs ŏpāšums, prŏva saimisteiba ar leļym teikumim un plovom, bet Daugovā bazneicai pŏdar lela sola. Sola pavasara polŏs applyuda, bet vosorā beja dereiga ganeibom, jo uz solas vosorā auga loba zŏle. Pilšātņiki vosorā pret nalelu atleidzeibu uz solas ganēja lŏpus.

Leivŏnu pilšātā ŏdzeivŏtŏji, sevišķi Leivŏnu stykla fabrikas strŏdnŏiki, kuru skaits snēdzēs leidz 500, aktivi pŏsadalēja 1905. goda revolucijā: reikŏja tautas sapulces. Runŏtŏji sapulcēs uzastŏja ar naideiga satura runom, kai pret cara valdeibu, tai pret vŏtejim muižinŏķim, dadzynŏja muižu ākas un tai tŏlŏk. Namŏru ŏzbeigšŏnai uz Leivŏnim atsyutēja kazaku nŏdaļu un vŏnu lelġobolu bateriju. Kazaki Leivŏnŏs gyustēja revolucionarus un dadzynŏja jŏs gimŏņu ākas. Tys pats draudēja arī Leivŏnu pogosta lauksaimnŏķim. Kazaku nŏdaļas priksņiks pavēlēja pogosta staršynam nasakavejŏt sapulcynŏt pogosta nomā vysus cŏmu, desmitņikus. ŏsaroda ap 70 cylvāku. Vysus jŏs arestēja. Dažus pikova un pŏprasēja izdŏt vysus pogosta „buntovsčŏikus“. Reikŏjuma naizpildēšŏnas gadejumā draudēja nŏdadzynŏt cŏmu desmitņiku sātas. Nu lelŏs nalaimes Leivŏnu pogosta zemņikus izglobe prāvests V. Treibšŏ. Jys sovā plebaniņā kazaku nŏdaļas oficerim sareikŏja bogŏteigas pušdŏnes. Prāvests V. Treibšŏ pi pušdŏņu golda beja pratis kazaku nŏdaļas oficerus pŏrlŏcynŏt, ka ni arestātŏ cŏma desmitņiki, ni pogosta ŏdzeivŏtŏji vyspŏreigi nav nikaidi revolucionari un ka jys par jim dŏd sovu golvŏjumu. Kazaku nŏdaļas priksņiks deve reikŏjumu cŏmu desmitņikus atbreivŏt. Tai vysus jŏs palaide uz sātu. Pēc revolucijas apspŏšŏnas par muižom nŏdareitim zaudējumim beja jŏsamoksoj, zaudējumu summu proporcionali sadolŏt uz galve-

nom. Pŏmiņu, ka muns tāvs samoksoja 6 rubļus ar kapeikom.

Kazaki arī Leivŏnu mŏstā pŏrtrauce āku dadzynŏšŏnu un cylvāku arestēšŏnu. Lauku un mŏsta ŏdzeivŏtŏji labi zynŏja, ka tikai pasateicŏt prāvesta V. Treibšŏ pyulem jŏ vysŏ tyka izgļŏbtŏ nu lelās nalaimes. Sevišķi pateiceigi beja Leivŏnu žeidi.

Prāvestam V. Treibšŏ ir lely nŏpalni arī saimnŏcyskā laukā: jys nŏdybynŏja Krŏj-aizdavu sabŏdreibu, kooperativu, lauksaimnŏceibas bŏdreibu, reikŏja mŏjtureibas un lauksaimnŏceibas kursus.

Pēc Pŏrmŏ pasaulā kara prāvestu V. Treibšŏ pŏrcēle uz Kolupu par Kolupa draudzes prāvestu. Par Leivŏnu draudzes prāvestu nŏzeimŏja prŏsteri Odumu Vyzuli. Prāvests V. Treibšŏ Leivŏnu draudzŏ vadēja 17 godus. Par Kolupa draudzes prāvestu jys beja vysu naatkareigŏs Latvijas laiku — myra Ūtrŏ pasaulā kara laikā, 1944. goda pavasarŏ.

Prŏstera O. Vyzuļa laikā izbyuvēja pagaidu plebaniju un saimnŏcyskŏs ākas un tyka ŏzdareiti bazneicas remonta dorbŏ. Kai jau ir saceits, sevišķi beja cŏtis bazneicas tŏrnis un jumts. Prāvesta O. Vyzuļa laikā bazneicu savede kŏrteibā dreizā laikā. Prāvestu O. Vyzuli pŏrcēle uz Daugovpili, bet par Leivŏnu draudzes prāvestu nŏzeimŏja mons. Kazimiri Kalinku. Reigas diecezes kurija trejsdasmitajŏs godŏs nŏdybynŏja Leivŏnu dekanatu, kura pŏrzynŏšŏnā beja Leivŏni, sv. Mikelā erceņģeļa bazneica; Rudzātŏ sv. Jākuba un sv. Kārļa bazneica; Vonogi, sv. Annas bazneica; Madaleņa, sv. Marijas Magdalenas bazneica, Pļaveņas un Krystpils. Mons. Kazimirs Kalinka beja pŏrmais Leivŏnu dekans. Trejsdasmitŏs godu beigŏs mons. dekanu K. Kalinku par dekanu pŏrcēle uz Varakļŏnim un Leivŏnŏs par dekanu nŏzeimŏja mons. Stanislavu Vaikuli.

Mons. St. Vaikuļs beja augsti kvalificāts go-reidznīks, ar kritisku prātu, lobs publicists un Katōļu Bazneicas pretiniku uzbrukumam atspākotōjs. Mons. St. Vaikuļs atklōti runojūt beja vīns nu lobōkajim latgaļu kritikim — publicistim. Par nūžālōšonu mons. St. Vaikuļam naiznōce ilgi dorbōtīs Leivōnu draudzē, jo jau 1940. godā pōri Latvijas rubežim sōce veļtīs sorkonōs myglas viļņi. 1941. goda junijā īsasōce Ūtrais pasaule kars. Valstī ap-sastōja kai goreigō, tai kulturalō dzeive. Leivōnu bazneica Ūtrā pasaule karā, cik ir zynoms, nav cītuse. Lūti lels skaits draudzes lūcekļu ir pazuduši Sibirijā.

★

1862. g. beidze byuvēt Reigas — Orlas dzeļž-ceļu. Leivōnu piļsātā byuvēja staciju. Ar tū rodōs loba satiksme ar Reigu, Daugovpili, Krōslovu un cytom piļsātom. Dzeļžceļš lūti ītekmēja Leivōnu draudzē saimnīcysku atteisteibu.

Kanadā, 1974. g. februārī.